

Notes

per a la formació d'un plan d'estudis que
puga adaptar-se en la Escola Municipal
de Música de Terrassa que presenta
D. Joan Llangueras i Badia al Con-
-curs per a cubrir la plaça de Mestre-
Director d'aquesta esmentada Escola.

Notes

pera la formació d'un plan d'estudis que pugui adoptar-se en la Escola Municipal de Música de Terrassa.

---

o Com a complement a la Memoria que acompanyo considero indispensables aquestes Notes, així esbossades no més, de lo que podria ser la nova Escola Municipal de Música de Terrassa. De cap manera les dono com a cosa definitiva sinó simplement com a medi de posar a mostra - a fi de facilitar llur tasca - als Srs. que formen el Jurat tècnic i al Excm. Ajuntament de Terrassa quin es el meu criteri en aquesta qüestió i quin es son, en matèria de pedagogia i educació musical, les meves orientacions i quin es els ideals artístics que persegueixo. o o o o o o o o o o

I.

De la Escola de Música.

Cal, en primer lloc, fer algunes consideracions generals sobre lo que ha d'esser i sobre lo que ha de representar i produir una Escola de Música en una ciutat com la nostra d'un tant limitat moviment artístic.

Tota vegada que la Música es l'art que mes

facilment pot popularitzar-se i que a mes i a mes fàcils aplicacions se presta en la cultura i fins en les costums populars, es l'art també que corre un major perill de dematuralitzar-se, de devenir vulgar i de desviar-se llastimosament de les seves actes, finalitats estètiques convertint-se de educador que ha d'esser per excelencia, indiscutiblement, en perversidor del bon gust i adhue del sentiment popular. Una de les mes primordials missions de tota Escola de Música digna d'aquest nom, es la de vetllar constantment pera evitar a tota costa aquest perill. Per això es mes trascendental de lo que a primera vista sembla el bon funcionament d'una veritable Escola de Música en tota ciutat.

Per les mateixes aludides condicions de fàcil popularisació que té la Música ella ha d'esser - sapiguent aprofitar i conduir bé aquestes condicions - com el nexe de tot el moviment artístic de la ciutat; ha d'esser la base de la cultura artística; la educadora del sentiment; la reguladora de les nostres passions, i la desvetlladora de les nostres primeres i mes pures emocions estètiques. La Música ha de donar contínuament un braç a la Pedagogia i un altre braç al Art i cap concessió, cap mitjà, a les exigències, a les sensibilitats i a les vulgaritats de la incultura general. Així la Escola de Música ha d'esser, en concurrencia, com la llar inspiradora de totes les manifestacions artístiques de la ciutat. Ella ha de tenir en la ciutat la representació viva de tot lo mes selecte que cristalliri en la vida espiritual del home i ella, lògicament, ha de produir no solament música si no també, i molt primordialment, artistes.

Ha vingut semblant fins ara que, en ciutats com la nostra, la única finalitat pràctica de la Escola de Música era - Valgam deu! - la de produir músics per les cobles rurals d'envelat i, la veritat es, per desgracia, que, si anys enrera bé o malament havien produït músics d'aquests, ara ni així arribaven a produir. Si així haquí de ser, francament, trovo que, per aquest sol fi, no val pas la pena de sostenir, anys i mes anys, una Escola de Música sense que aquesta arribi mai a tenir la més petita influència en la educació general de la ciutat i en el desenvolupament del seu moviment artístic i del seu gust i dels seus coneixements musicals.

Cal situar-nos en les corrents de civilització moderna i reconèixer que, al cap d'avall, una Escola de Música es una institució tant transcendental, tant seria i tant útil a la ciutat com una Escola d'Indústries o una Escola de Comerç, però cal, naturalment, per a això, que, tant com aquestes, tinga aquella una bona i determinada orientació, una sòlida organització i un professorat docte, estudios i capaç d'estimar fins al sacrifici l'obra educativa a n'ell encomanada.

II.

Dels mestres.

Son incalculablement deplorables les conseqüències de deixar una Escola de Música en mans d'un mestre, que serà tot lo tècnic que s'vullga, però que estarà completament mancat de tot sentiment i de tota educació artística com també

de tot do i de tota condició pedagògica. La ensenyança que un tal mestre donaria seria freda, rutinària i anti-artística i enlloc de produir artistes de talent, enamorats del seu art i generosos del seu saber, fomentaria no més les incapacitats musicals, els muriquets de cafeti i l'snobisme artístic, envejós, ignorant i demolidor.

Un mal mestre de música pot privar les fructificacions artístiques a tres o quatre generacions i fer baixar el nivell musical de tota una localitat durant llargs anys perjudicant així el desenvolupament general del país. És, doncs, el mestre en les escoles de música, com en tota altra classe d'escoles, lo primer i lo més essencial.

El mestre ha d'esser un home d'energies i d'ideals; de fermesa de caràcter; de complexitat d'acció i de completa educació artística. Lo primer que ha de procurar el mestre es que la escola sigui quelcòm viu i palpitant, que marxi ab impuls propi i que donqui remetat, i no remetat, aparents i enlluernadors, sino remetat, tant humils com se vullga, però positius, reals. Pera això cal, en primer terme, que sàpiga descobrir, ab un gran tacte i ab una molt fina penetració, el talent natural dels seus deixebles, sàpiguent desenvolupar alhora en ells llurs medis físics d'expressió. Ha d'esser, encara, el mestre, ensemps que un artista de gust i de talent, un home de seny, de tracte i d'autoritat, estimant als deixebles i sàpiguent fer-se entendre i estimar per ells.

La Música s'ha d'ensenyar no solament com a tècnica sino també com a art i cal per això, com ja he dit avans, possehir un profund sentiment artístic.

-tic i, a més, la facultat de sapiguer-lo exteriorisar i de sapiguer-lo comunicar als altres. El mestre de música ha de procurar desenvolupar en l'ànima dels seus alumnes el sentiment de la bellesa explicant-los-hi ab amor que cosa és. Ha de revelar als seus deixebles la existencia d'un art convencional i fals i ha d'allunyar-los d'aquest art, fent-los conceixer els seus inigrants i efimers productes i comparant aquests ab les obres mestres del art veritable. Ha de sapiguer suggerir-los l'entusiasme per les obres belles, fent-los-hi veixer el desitj de compendrer-les i d'interpretar-les respectant les menors intencions del autor. En resum: el sentiment artistic ha de ser desenvolupat paralclament ab el coneixement de les lleis elementals de l'art i -desde sa primera lliçó - l'alumne ha de sapiguer que 'ls estudis que ell va a empendrer s'adressesen tant a la seva ànima com al seu cervell i que ell no solament ha de procurar compendrer sino també estimar.

III.

Dels estudis.

1- El sofeig i les seves derivacions. — De la direcció que's donqui an els primers estudis musicals del nen depend en absolut la seva completa formació musical i artistica. Els primers estudis son, doncs, d'una gran trascendencia i cal que'l mestre 'ls hi concedeixi tota l'atenció que la seva indiscutible importancia reclama.

Jo crec fermament que avans de desenvolupar les facultats d'emissió del deixeble cal desenvolupar-li les facultats auditives i les facultats ritmiques.

Abordant ja la qüestió de tècnica, mentre, un alumne no sàpiga distingir bé, i en totes ocasions ja siga cantant ja escoltant, un to d'un semitó, no cal omplir-li el cap d'explicacions i teories que de ben poc l'hi servirán. Un colp la diferencia aquesta siga ben apreciada, l'estudi del solfeig i del dictat musical comença ja sobre una base ferma i ell, analisant comparativament els intervals, les escales i les tonalitats, ha de tendir, per tots els medis possibles, el procurar l'audició absoluta als alumnes. No cal dir com han d'evitar-se per complet, en l'estudi del solfeig, les lligons rutinaries cantades d'esma de tant sentir-les cantar als de-

-més.
Serà, doncs, precís establir un mètode que - tot portant els alumnes, lo més rapidament possible, a poques notes les melodies, els ritmes i les armonies - siga el més susceptible ensem de desenvolupar les facultats auditives de les que depenen, en bona part, el gust i el criteri musical. S'ha de partir del principi de no començar l'estudi de cap instrument fins que la educació de la orel·la estiga completament resolta, perquè aixís, en l'estudi del solfeig, s'obliga als alumnes a esforçar-se, sense l'apoyo de cap instrument, pera assegurar la justesa dels sons vocals, afinant i coordinant, d'aquest modo, progressivament, les facultats de la orel·la.

L'ensenyança ab l'ajuda d'un instrument pot portar a compendre mellor; però la ensenyança a base purament vocal portarà a escoltar mellor.

L'element ritmic te també, com ja hem indicat,

una importància capital en aquests primers temps d'estudis. Així com pot arribar-se a obtenir l'audició absoluta, pot adquirir-se també, per mitjà del estudi raonat i constant, el sentit rítmic natural.

Segons el mètode d'educació musical d'en Jaques-Dalcroze, «el di del ritme musical no di- mana únicament del raocini sinó que es d' essència física.» Ell el considera com el reflexe dels moviments corporals i com dependent del bon equilibri i de l'harmonia general d'aquests moviments.

«Ten caminar un nen tot cantant; si els seus pas- sos no coincideixen exactament ab els temps de la melodia acompassada que ell canta, o que canten els altres, es que no té el sentiment natural del compàs. Si no pot, a voluntat, accentuar aquest pas o aquest altre, es que no té el sentiment natural del ritme. Aquests dos sentiments se l'hi poden fer adquirir acostumant el seu cos a moviments regulars que'ls seus ulls puguin comprovar. Bon punt s'hagi adquirit la regularitat dels passos i hagi devingut natural la bona accentuació, no mancarà mes que fer entreveure als alumnes les relacions íntimes que existeixen entre aquesta regularitat i aquesta accentuació i la descomposició musical del compàs en parts iguals accentuades segons certes regles. La concordància s'establirà tota sola.»

La eurytmya de la Gimnàstica Rítmica d'en Jaques-Dalcroze seria aquí indispensable. Baix aquest punt de vista d'educació del sentiment rítmic, es un mètode admirablement pràc-

-tic que no deuria faltar avui dia en cap moderna escola de música. Podria ser en la Escola de Ferras-sa - per la seva intervenció - out, a la fi, aquest mètode s'implantés seriament i pogués servir de model a totes les demes escoles similars de Catalunya i d'Espanya.

De les diverses parts en que's pot dividir la ensenyança - que'n podríem dir fonamental - de la Música, me manca ara solament una i es aquesta, l'art de frasejar i de matisar. L'art de fer entendre als deixebles com una frase es construïda, i com aquesta depend de l'altre, i com cada accentuació, cada matis, té la seva raó d'esser, i com, en fi, la frase melòdica forma, ab la seva interpretació expressiva i rítmica, un tot orgànic i com està completament lligada a la seva armonització. L'art d'ensenyar-los com la melòdia es, ni mes ni menys, que un discurs parlat i, com aquest, ha d'esser dividida en comes, punts i comes i punts finals.

En aquesta secció del estudi se'ls poden fer analitzar cants populars i temes clàssics, aprenent-los per períodes; fent-los-hi sentir correctament l'accentuació i fent-los posar les ratlles divisories dels compassos devant dels temps forts, fent-los notar les respiracions, fent-los fer els accelerandos i els ritardandos, i els ff. i els pp., etc, etc.

2.- Els instruments. - Després de, al menys, dos cursos preparatoris de solfeig i de Gimnàstica Rítmica, podran, els alumnes que reunixin les condicions degudes, començar l'estudi d'un instrument, deixant a llur lliure voluntat la elec-

-ció del mateix sempre que l'instrument, com es
molt natural, s'adapti a les facultats físiques del
alumne.

Veig que, ab molt bon acort, l'Excm. Ajuntament
de Ferrassa ha eliminat de les seves escoles l'an-
tic i ridicol sistema d'un sol mestre enciclopèdic
pera la ensenyança de tots els instruments i-
maginables, com s'havia vingut fent fins ara,
i tracta, pera lo successiu, de reorganisar la Es-
cola de Música baix la base d'un professor de
solfeig i piano, que tindrà el càrrec de Mestre-di-
rector; d'un professor pera els instruments de
corda i d'un altre pera els instruments de vent.

No es cap ideal això ni molt menys, ni pot accep-
tar-se aquesta reorganisació, en tal forma, com a
cosa definitiva però, de tots modes, penso que,
pel moment actual, aquests tres professors, ben
avinguts en el compliment de llurs respectives
tasques, son suficients pera començar; sobretot,
si's limita cada un a ensenyar be no més allò
que veritablement coneixi a fons i domini, en
tota la extensió de la paraula. Segons l'abun-
dancia d'alumnes, les cualitats o aptituds dels
mateixos, els resultats obtinguts i les necessitats
de la Escola, podran fer-se, de any en any, les
reformes que's creguin convenientes tota vegada
que l'esperit de l'Excm. Ajuntament i el de la
Ciutat de Ferrassa es, segons jo espero, el de
que la Escola creixi i prosperi i s'estengui i de-
vingui cada vegada mes important.

La ensenyança de piano, com las dels altres
instruments s'han de donar a base d'exercicis tèc-
nics, d'estudis de força, d'ajilitat i d'expressió
i, sobretot, a base d'un perfecte coneixement de la

bona i selecta literatura clàssica musical, no perdent mai de vista que no's tracta de fer eccèntrics o virtuosos sino artistes seriosos i perfectament conscients de la seva obra.

La Escola ha de tendir a poquer formar, ab el temps, un bon conjunt instrumental, començant pel quartet de corda i acabant, si això fos possible, per la formació d'una orquestra completa ab la qual se poguessen donar, a Terrassa, concerts de música simfònica que popularitzessin i fessin estimar les grans obres mestres dels genis de la Música. A Alemanya i en poblacions de menys importància que Terrassa s'ha lograt aquest resultat. Això, a més de la Banda que hi ha creada la qual fóra menestar reorganitzar també i emprar-la per alguna finalitat més elevada i més artística que en la que actualment s'emplea.

IV.

Dels alumnes.

Els alumnes pagaran una matrícula anyal. Vindran obligats a assistir puntualment a totes les classes que tindran assenyalades en el plan d'estudis de cada curs.

Les classes de Solfeig i de Gimnàstica Rítmica han de ser obligatòries, per tots els alumnes, a lo menys durant els quatre primers cursos.

Podran ingressar a la Escola desde la etat de 7 anys i hauran de sapiguer llegir. Els qui aprenguin algun instrument serà precís, no solament que llegixin, sino també que escriguin i contin correctament.

Cap alumne podrà començar l'estudi d'un instrument sense tenir avans aprovats els cursos reglamentaris de solfeig i haver obtingut el corresponent permís del mestre-director.

Serán eliminats de la escola els alumnes anormals, ineptes i mancats de condicions musicals perquè ells destorbarien la bona marxa dels cursos i entrebancarien i pertorbarien els progressos dels que tinguessen aptituds i condicions musicals normals.

El número d'alumnes que podran ingressar anyalment a la escola ha d'esser limitat i fixat, ab la deguda anticipació, pels mestres d'acort ab l'Excm. Ajuntament.

V. Del plan d'estudis.

En la escola de Música se donaran, a lo menys, les següents classes:

- <u>Solfeig, teoria i dictat musical</u>	3 hores setmanals para cada un dels anys 1 ^{er} , 2 ^o , 3 ^{er}
	2 hores setmanals para cada un dels anys successius.
- <u>Gimnástica Rítmica</u>	3 hores setmanals para cada un dels anys 1 ^{er} , 2 ^o , 3 ^{er}
	2 hores setmanals para cada un dels anys successius.
- <u>Historia de la Música</u>	1 hora setmanal.
- <u>Conjunt vocal</u>	1 hora setmanal.
- <u>Estudi dels instruments</u>	2 hores setmanals.
- <u>Conjunt instrumental</u>	1 hora setmanal.

Pera el cas de que arribarem a haver-hi alumnes a-
-ventatjats, que ho necessitarem i ho sollicitarem, se
podria crear una classe d'harmonia.

VI.

Dels exàmens.

A fi de cada curs se celebraran exàmens però a-
-questos seran unicament i exclusivament pera aquells
alumnes que vullguin passar a un curs superior.

L'alumne que's vegi obligat a passar mes de
dos anys en un mateix curs sera exclutit de la
Escola.

El tribunal dels exàmens el formaran els mes-
-tres de la Escola i una comissio de tres Regidors
designada per l'Excm. Ajuntament.

VII.

De les recompenses.

Al acabament de cada curs se donaran recom-
-penses (podra estudiar-se en que bran de consistir
aquestes), sens fer distincions de cap mena, a tots
els alumnes que hagin assistit puntualment
a les classes durant tot l'any.

Les recompenses seran de puntualitat i de
assistencia i no d'aplicacio tota vegada que's
aplicats ja trovaran la recompensa deguda in-
-gressant a un curs superior.

L'alumne que, al finalisar el curs, hagi co-
-mis un numero determinat de faltes de puntua-
-litat o assistencia injustificades no tindra cap
recompensa.

Aquestes notes se podrien completar ab un Reglament
- que considero indispensable -, exclusiu per la Escola
de Música, i que podria fer-se d'acort ab la Comissió
d'Instrucció Pública del l'ceun. Ajuntament.

Helleran (Dresden) 8 de Desembre de 1911.

Joan Clougas